

ZENTAI ELLENŐR.

Helyi és vidéki érdekű társadalmi és közgazdasági hetilap.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Eötvös-utca. 516/a. sz. a. (a postától 5.) házbán. hova a lapot érdeklő közlemények, hirdetések, az előfizetési pénzek és hirdetés díjak intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Egyes számok a szerkesztő lakásán és Zettin József ur kereskedésében 10 krért kaphatók.

Megjelenik
minden vasárnap.

Hirdetések:

Hirdetési díj egy négyszög-centiméternyi térrért 4 kr. — Bélyegdíj minden egyes beigtatás után 30 kr. — Nyilttér petisoronként 20 kr.

Zenta, 1889. július 17.

Városunk községi élete még mindig nem akar veszteni eddigi érdekességéből. Azt hittük, hogy a múlt évi novemberi és a f. évi április 15-iki városi képviselőválasztások folytán beállt lényeges átalakulásnak közvetlen s kimaradhatlan következménye, mint az éveken át folytatott nagy küzdelmeknek az össz-lakosság által epedve várt eredménye az leend, hogy a városnak törvény által biztosított községi önkormányzati joga nem marad továbbra is azon pehely, melyet a személyes érdekek törekvéseinek romboló viharja magával ragadva, tőlünk az egyenlítőn túl a fagyos északi sark azon pontjára elvitt, a hova a jogaink védelmére törvény által fölény helyezett vármegye gyámolításának s törvényes támogatásának jótékony melege a múltban nem volt képes elhatni, hogy fölolvastván a fagyos jégkérget, mely a tőlünk tova ragadott pelyhet magához ragasztva tartá, visszaszerezze számunkra azt, a mit közel egy évtized óta fájdalmasan nélkülöztünk s a melynek visszanyeréseért mindennapi imádságához fűzött forró óhajítás rebegett naponként e város lakói ezreinek ajakán.

Fájdalom, de úgy van, hogy a városnak törvény által biztosított községi önkormányzati joga egyesek ellen törekvései által ma is illuzóriussá válhatik és a polgárok ezreinek a vármegyei fölsőbb hatóságtól a bizalom egész pietásával várt jogszerű és törvényes támogatás iránt táplált jogosult reménye még mindig csak jámbor óhajítás.

A vármegyében nem hiányzik ugyan a jóakarát, de hiányzik a kellő tájékozottság a mi állapotainkkal szemben s ez utóbbi körülményt én részemről megbocsáthatlan hibának tartanék más körülmények között. Ezidőszerint azonban és azon tárgy tekintetében, melynek ez igénytelen sorokat szenteltem, távol van tőlem a gondolat is, hogy azon véleményét tápláljam, mintha a vármegye mostoha gyámkodásának kifolyása volna azon határozat, melyet a megyei törvényhatósági bizottság a jelenlegi városi képviselőtestületünk által megválasztott bizottságok választása ellen némelyek által beadott föllebbezés folytán hozott. Sokkal ismeretesebbek előttem az összes előzmények és a valódi indokok, melyeknek szüleményei lettek a beadott föllebbezések, hogyszem azzal áltatnám csak pillanatra is magamat, mikép az illetőket a törvény értelmezése tekintetében nézeteltérésből merített egyéni vélemény érvényre juttatására törekvő — gyakran nemesnek mondható — ambíció és nem személyes indokok vezérelték e Herostrosi dicsőséget szomjuhozó nemes vállalkozásukban.

Avagy ki hitte volna, hogy az 1886. évi törvénytelen városi képviselőválasztás megsemmisítése és abból folyólag nemcsak a megsemmisített választás helyett 1888-ik évi november hóban törvényes módon eszközölt új választás a községi önkormányzat jogának gyakorlására törvénynél fogva jogosult

városi képviselőtestületnek újból történt megalakítása, ezt követőleg pedig a községi törvény értelmében a 6 évet kitöltött 50 választott képviselő és a póttagok helyett f. évi április hóban törvényesen eszközölt újabb városi képviselő választás és ennek alapján a városi képviselőtestületnek másodizben is újból — és pedig ez utóbbi alkalommal a választás alá nem eső legtöbb adót fizető képviselők tekintetében is a régié helyett az új jogosultak behívása mellett — törvényesabta módon s jogérvényesen végbement megalakulása után csak eszébe is juthasson valakinek azt állítani, hogy azoknak a bizottságoknak a mandátuma jelenleg is érvényben fennáll, a mely bizottságokat azok a képviselők választottak, a kiknek megválasztását a belügyminiszter megsemmisítette? Lehet-e, hogy ugyanazok az egyének, a kiknek mint képviselőknek megválasztása megsemmisített, ugyanazon fizikai személyben, mint egyik vagy másik bizottságnak tagjai, tovább működhetnek és hogy jogosítottaknak tekinthetnek, mint bizottsági tagok, a képviselőtestület megbízottjai gyanánt szerepelni még jelenleg is, a jelenlegi képviselőtestületnek pedig ne álljon jogában saját megbízottai gyanánt azoknak sorából megalakítani az egyes bizottságokat, a kik a jelenlegi képviselőtestületnek törvényesen megválasztott tagjai, azok helyett, a kik azon kívül, hogy választásuk megsemmisítése folytán is már megszűntek képviselők lenni, jelenben sem tagjai a képviselőtestületnek?

De a fönnebbiektől eltekintve. miután a városi képviselőtestület által alakított egyes bizottságok jogi fogalom szerint s elnevezésüknel fogva is, mint a képviselőtestületnek megbízottjai működnek, és miután a meghatalmazás jogi természeténél fogva ugy maga a meghatalmazó, valamint annak jogutóda jogosítva van a meghatalmazottól a megbízást bármikor visszavonni, ebből elvitázhatlanul s minden kétséget kizárólag következik, hogy a jelenlegi képviselőtestületnek — az 1886. XXII. t.-c. 41. §-a által rendelt 3 évenkénti választásnak f. é. április 15-én történt eszközölése után f. évi május hó 3-ik napján törvényes módon s érvényesen megalakult, az egyes bizottságokat újból megválasztani, illetve azokkal a teendőikkel, a melyek az egyes bizottságok hatáskörébe tartoznak — saját választottait megbízni még azon esetben is teljesen jogában állt volna, ha ezen eljárását nem előzte volna meg az 1886-ik évi törvénytelen képviselőválasztásnak megsemmisítése. Mert a meghatalmazó a megbízást tetszése szerint visszavonhatja és az előbbi megbízott helyett másnak adhat megbízást.

És e tekintetben nincs különbség azon bizottságok között, melyeknek megalakításáról és hatásköréről külön törvény intézkedik és azon bizottságok között, melyeket a képviselőtestület — a község elágazó viszonyaihoz mérten — saját teendőinek célszerűbb intézhetőse végett saját elhatározásából, meghatározott szakbeli teendőikkel való állandó foglalkozással vagy csupán esetről-esetre megbíz. Megbízását egyiktől úgy, mint

a másiktól visszavonhatja, magától értetvény, hogy a külön törvénynél fogva szervezendő bizottságokat új választás által ujonan megalakítani köteles, míg a többieket, ha tovább fönntartásuknak szükségét nem látja, megszüntetheti. Ezen jogában a képviselőtestület sem a községi törvény, sem bármily más törvény vagy törvény erejével bíró rendelet által korlátozva nincs.

Világos ez az 1886. XXII. t.-c. 26. §-ának ama rendelkezéséből is, mely szerint a törvényhatóság, a most hivatkozott közs. törv. 24. §-ában elősorolt vagy a 25. §. értelmében föllebbezett ügyeken és a 115., 116. és 117. §§-okban fölsorolt eseteken kívül csak akkor avatkozhatik a község belügyeibe, ha közbenjárását vagy segélyét maga a község képviselőlete kéri ki és veszi igénybe vagy azt a közigazgatás vagy a közbiztonság érdekei követelik.

Már pedig alig hiszem hogy találkozhassék valaki a ki elfogultság nélkül kétségbe vonhassa, hogy akár a törvénynél fogva, akár a képviselőtestület saját kezdeményezése és elhatározása folytán alakítandó bizottságok tagjainak megválasztása a községi törvény 24., 25., 115., 116. és 117. §§-aiban érintett esetek közé nem tartozik. Sem az iskolaszék, sem a gimnáziumi bizottság, sem az ipariskolai, sem a jogi, sem a gazdasági, sem pedig a szervező-bizottság megválasztásának ténye nem képez oly határozatot, mely a községi adó megállapítására, kivetésére és behajtására vonatkozik; községi vagyon elidegenítésére vagy szerzésére, 6 éven túl terjedő haszonbérletek megkötésére sem vonatkozik; kölcsönvételeket sem tárgyz; nem vonatkozik új hivatal rendszeresítésére vagy a fönálló megszüntetésére; nem tárgyz sem a költségvetésben elő nem forduló terhes szerződések megkötését vagy fölbontását és jelentékeny közművek emelését; nem történelmi és műemlékek fönntartását, átalakítását és lebontását; sem nem rendel arra nézve a törvény fölsőbb megerősítést (közs. törv. 24. §.), valamint nem képez a bizottságok megválasztása oly ténykedést vagy határozatot, mint a minők a törvény 25. §-ában érintett, a község saját köz- és vagyon-ügyeiben hozott határozatok alatt értendők.

És én azt tartom, hogy ha fordulhat elő eset, melyben a megyei törvényhatósági bizottság valamely föllebbezésre az 1886. XXII. t.-c. 26. §-a alapján azon határozatot hozni érzi magát indíttatva, hogy a föllebbezés fölött érdemleges határozat hozatalára magát hivatottnak nem tekintheti és a föllebbezés tárgyát képező ügybe nem avatkozhatik azon oknál fogva, mivel sem a közs. törvény 24., 25., 115., 116. és 117. §-ainak esetei nem forognak fön, sem pedig a törvényhatóság közbenjárását vagy segélyét a község képviselőlete által kérés vagy igénybe vevő beadványnak a föllebbezés nem tekinthető, akkor azon föllebbezések, melyek az illető egyesek részéről a bizottságok megválasztása ellen beadattak, okvetlenül a most

jelzett elbánásban lettek volna részesítendők. Szerény véleményem szerint ezzel egyuttal el lett volna háritva az illető fölébezők kétélye is az iránt, hogy jogos téren mozognak-e s ildomos-e eljárásuk, a midőn különben is teljesen tisztában lehetnek az iránt, hogy azt a célt, a melyet fölébezésük által elérhetni véltek, semmi szín alatt, semmi esetre soha el nem érik, mert el sem érhetik, mivel személyes érdektől vezetett erőfeszítésük a törvény erős sziklájában zuzza szét koponyáját.

A kik a föntebbiekből a megértendőket netán meg nem értették, azoknak többet írnom úgy is hiú fáradás lenne; ugyanazért leteszem tollamat s a közvéleményre bízom annak megítélését: nekem van-e igazam, vagy a fölébező uraknak?

Kozics István.

Közgyűlés június 28-án.

(Folyt.)

A napidij-címet illetőleg a számvevő előterjeszti, miszerint az nemcsak kimerült, hanem 800 frttal több költetett el, mint a mennyi az egész évre előirányoztatott. Ennél a tárgynál elsőnek főlészolt Bergel Ferenc, mondván: M. t. közgyűlés! Nagyon sajnálom, hogy főlészolnival vagyok kénytelen a napidij kérdésében. D. e. egész ártatlanul főlészoltam a 27 frtos napidij érdemében és ezért főlzudultak ellenem. Ennek dacára ezuttal ismét főlészolok, mert a közérdek kötelességemmé teszi. Válvitve harcoltunk a takarékoság mellett és ez a jelszó képezte legerősebb tegyverünket. Es most mégis ezen elv ellen vétetek. Bátor vagyok kérdeni: mikép kerültek elő ezek a roppant túlkadások. Saját megnyugtatómra nyugtákat követelek. — Polgármester: Előnyös penzügyelet eszközöltünk ki, és ezért csak dícséretet érdemeltünk, nem pedig megrovást. A jóságösszeírás 300 frtba került. Ezekből származott a túlkadás. — Bergel Ferenc: Ingen ajánkoztak és kétszeri budapesti utra 950 frtot költöttek el, ruhakoptatás, bundakölesönzes címén is főlszámítottak. Ha nincs jogom nehezményezni a túlköltségeket, elállok a szótól. — Fischer Miksa: Engem is meglepett, hogy az a bizonyos cím kimerült, jöllehet csak az I. félév végén vagyunk, de főlészoló túlléte a celon, különben magam is kívánom, hogy a nagyobb címek fölolvastassanak. — Kozics: A maliciózus főlészolásra megjegyzem, hogy az az én bpesti utamat érinti. Ha azt kívánja, hogy ingyen utazzon légyen Bpestre, viszateritem a fölvevő napidiját, de ebben a percben nem tehetem. Azért liheg a dühtől, mert elbocsájtottam szárnyaim alól. Azt kívánni, hogy a polgármester nyugtát mutasson elő, arcátlan kívánság. Igen is, én vettem a bundára is bizonyos összeget, mert a bundát béreltem. Magára a tárgyra vonatkozólag megjegyzem, miszerint a címek átruházását nem helyeslem, hanem pótköltségvetés készítették. A jövőben így járjunk el. Ez alkalommal fődözet levén, abból fődözzük a túlköltségeket. — Horovitz számvevő: Jelen tésben bennfoglaltatik, hogy a napidij címe a vasuti kölcsön fölvétele alkalmából kifizetett napidijak következtében merült ki. A költségvetés készítésekor 2000 frtot irányoztam elő e cím alatt, de a közgyűlés 1650 frtra szállította le. En bejelentettem, hogy kimerült, a tanács jelentést terjesztett elő, a képviselőtestület köteles fődözetrol gondoskodni. — Bergel Ferenc: Személyes kérdésben kívánok főlészolnival, a túlköltségek ellen egyrészt mint bevezett ténynyel szemben, másrészt, mert fölfordult világ van, beszélni úgy sem lehet. Csak arra kérem az elnök urat, miszerint ne engedje meg, hogy a beszélésben megakadályozzanak. Ezuttal a szárnyai alól való kibocsájtás-féle kifejezésre csak annyit jegyzek meg, hogy jól vessék emlékkükbe a képviselő urak a mai napot; elismerem, hogy ma meg sokan vannak szárnyai alatt, de csakhamar ki fognak onnan repülni. — A hiány más címekből fog pótolatni.

A külső járási nádas és kaszálo bérleténél Hevér Sándor kérdi, hogy ez a jelentés mért nem terjesztetett elő egyidejűleg a többi bérletekre vonatkozó jelentésekkel? És megjegyzi, miszerint azt tanácsolta, hogy a kérdés alatti terület adassék ki kisebb részletekben, így 800 frtot is lehetne kapni, minthogy azonban tanácsára nem hajlottak, a város kapott 100 frtot. Társaságnak 36 láncot egy tagban adnak. — Kozics megjegyzi, hogy jogosult a főlészolás, mert azelőtt könnyen adtak túl a kérdésben forgó területen. — Fiesch Jozsef igazat ad Hevérnek, mert soha sem adtak ki annak idejében — Határoz-

tatt, hogy a jövőben 3 holdas parcellákban adatik ki.

A népkerti fű eladásánál Fischer Miksa azt szeretné tudni: mennyi folyt be ezen a címen a múlt évben? — Tudomásul vétetik.

(Vége köv.)

A takarékoság.

I.

A ki nektek azt mondja, hogy ti más módon gazdagok lehettek, mint szorgalom és takarékoság által, arra ne hallgassatok: ő méregkeverő.
Franklin.

Szép dolog a takarékoság, ha kellő időben és helyen alkalmaztatik. „nem is kell hozzá különös bátorság, sem rendkívüli értelem, sem emberfölötti erény, csakis egészséges emberi ész és erőt az önző vágyakkal szembeálláshoz igényel“.

A ki annyira haladott, miszerint magának megparancsolhatja, hogy a megkeresett garasnak felét mint megtakarított fillért félreteszi, ez jogal takarékosnak mondható, de az emberek nagy tömegénél még sem ez az eset a leggyakoribb.

A takarékoság megnemesíti a kedélyt, erkölcsi jelentősége van, szüli az önbecsülést és ez azt parancsolja, hogy az ember helyesen cselekedjék, hogy csak ne önmagára, hanem a kötelességekre is gondoljon, a melyekkel mások iránt tartozik. Az önbecsülés megtanít bennünket magasztosabb hivatásunkra, ösztönzi az embert, hogy önmagához emelkedjék, hogy fölfelé tekintsen, hogy értelmét fejlessze; a legtöbb erénynek, az erkölcsi tisztaságnak, a szerénységnek, a becsületességnek, a mértékletességnek gyökere. Ebben az értelemben véve a takarékoságot, az erénynek mindig ezen az ösvényen akarunk közrehatni. De sajnos, vannak emberek, kik a takarékoságot más szempontból fogják föl, a kik a takarékoságot a fősvényességgel, a szugori fukarsággal összehasonlítják, a kik még az árnyékot is sajnálják, melyet világosságuk vet és kik már születésükkel összeszorított kezekkel jöttek a világra. Az ilyen emberek megvetésre méltók. A takarékoság azt kívánja tőlünk, hogy a pénzt bölcsen használjuk, nem pedig, hogy visszaeljünk vele; nem egyedül a nyereségért élni, hogy a pénz fölhalmozzuk. Hiszen nem ez a célja az embernek! Az embernek hajlamai és érzeményei vannak és szellemének, valamint szívének éppen olyan igényei vannak, mint gyomrának. A pénznek birtoka, mely nem becsületes kereset és bölcs takarékoság által gyűjtetett, annak éppen ellenkezőjét szüli, mint az okos takarékoság, mert a takarékoság, a legszebb erény a pénz birtoka után nem azért töri magát, hogy magasra kifele törhessen, hanem hogy független lehessen, hogy a jövőben ne legyen az emberek kegyelmere utalva, vagy azoktól függő. Sohasem volt a vágy gazdagnak lenni, vagy legalább annak látszani, mint manapság és a társadalomnak minden osztálya ebben a betegségben szenved. A szerény ember — ugyszólván — megszünt létezni és hiába keressük az embert, ki az adományokkal, melyeket neki a sors juttatott, meg volna elégedve és azokat hálaival élvezné. A lassu, érlelo, becsületes munkával már nincsenek többé megelégedve az emberek, egyszerre meg akarnak gazdagodni akár megengedett, akár meg nem engedett eszközökkel; játszanak, nyereszkednek, szélhámoskodnak, hazudoznak, esküdzőnek, hizelegnek, csak hogy annál gyorsabban célhoz juthassanak. A pénz utáni törekvésünkben és a silány mammon szerzésében nemcsak minden erényről megfélekedtünk és mindattól messze eltávolodtunk, mi az embert megnemesíti, a mi beléje nemes érzületeket csepegtethetne.

Mert a mint mondtuk, takarékosnak lenni nem annyit jelent: piszkosnak, fukarnak lenni; takarékosnak lenni nem azt jelenti: pénzt garadába rakni; takarékosnak lenni teszi: a lépést előre és fölfelé tekinteni, hol emberszeretet, humanizmus trónol. A városban, melyben munkálkodva takarékos nép lakik, egyenlenség és civakodás nem dulakodhatik, mert a takarékoság becsületes törekvést tételéz föl és az együttműködést. Hol takarékoság uralkodik, ott egyetértés is uralkodik, mert ez a pénznek és időnek fölhasználásában a legjobb utmutató, az időnek és pénznek előrelátó beosztása önmagával való megelégedést igényel és ez mozdítja elő a testvéri együttműködést embertársaival.

A takarékoság művelő hatással is bír, míg a fősvényesség kikiáltott ellensége minden haladásnak és melegágya a protekcionak, az ostobaságnak és a bűnnek. A takarékoság magvát már a gyermekkorban kell az emberbe ültetni, a szülok után az iskola van leginkább hivatva a gyermeket a jóra nevelni. Embereket akarunk gyermekeinkből nevelteknek tudni, és csak ezután következik az olvasás és írás, mert az ember, mint Istennek hasonmása, az em-

ber, a ki csak érzés és érzület által különbözik az állattól, a maga helyén szívvvel bíró embernek nem éppen kell műveltnnek lennie, mégis használható tagja lehet a társadalomnak.

Az olvasás és írás, a földrajz és mértan nem oltalmazzák meg azért a bűnök ellen, és nem is vetik a gyöngé növénynek szívébe azt a magot, melyet Mózes, Krisztus, Mohamed vagy Budha tanított. Kisértések meg ti tanítók és népnevelők és nyujtsátok naponként szürcsölhessen, hogy abból a gyermek naponként szürcsölhessen, hogy abból a szatöcskodást az egyszeregygyel későbbi napokra és ne keressétek érdemteteket a folyékony olvasásban és írásban, mint eredményben, melyet ti évenként a gyermekkel értek, hanem a szív és kedély művelésében ismerjétek föl kötelességeket, tanítsátok a gyermeket zsenge korától kezdve, tanítsátok szeretettel az Istent, az igazi Istent, a ki az emberi nemes kebelben honol, megismerni, tanítsátok szeretetre, becsületességre és olyan eredményt fogtok fölmutatni, a mely titeket dícsérni és boldogítani fog. Ha a gyermek iskolátokat ma elhagyja, tud számolni, hogy a piacon venni vagy eladni mehet; tud írni, a mennyire éppen elégséges,* valóban eredményt értek el, nem akarom kétségbe vonni; de a gyermek lelkileg még eretlen, káprázató, a szemek tetsző gyümölcs, de magva keserű, üres a gyermek lelke és fölötte lengő az élet hosszú és széles útjára, mely gonosz véletlenségekkel van ki kövezve. Igen, ne gondoljátok, hogy gyermekeitek a pusztá véletlennek esett áldozatul, vagy csak esetleg tért a meredek pályára, mert az erkölcs támasztékai, a szív műveltsége hiányzott. Véletlen! — „Nincs véletlen“ — mondja Schiller, és a mi csak nekünk tetszik vak véletlenségnek, éppen az merül föl a legmélyebb forrásból. És a mi társadalmunkban, az érett ifjúságban mily ritkán találjuk az idővel és pénzzel takarékoskodás csiráját.

A ki nem akar dolgozni, — mondja Pál apostol — az ne is egyék és nyomatékkal hangsúlyozza a thessalonikabeliekkel szemben, nekik példát nyujtandó, hogy maga sem fogadott el valakitól ingyen kenyeret, hanem munkával és fáradsággal szerezte, éjjel-nappal dolgozott, hogy ne legyen mások terhére. Mindenkinek kell dolgozni! Az egyiknek kezével, a másiknak fejével. „Munka nélkül az élet értéktelen, erkölcsi álmokorság állapotába sülyed.“ Nem értjük egyedül a testi munkát, mert számtalan más munkálkodás létezik, melyet sokkal magasabbra kell becsülnünk. Az igazság és finom erkölcsök terjesztését, a türelmet, a szegények sorsán való javítást, a gyöngék támogatását, a tetteret és kitartást. Mily keveset dolgoznak testileg, mily keveset fejvel. Mint egy hegy, nehezül ránk a lustaság, az édes semmitteves. Legelől iparunk hordja magában az aluszékonyság magvát, mert iparosaink semmit sem tanultak, semmi újat nem teremtettek, csak öble tett kezekkel várják a sült galambot. Iparosaink, (kevés kivétellel) dologtalanok, szorgalmas korsmalátogatók, tobzódók, kik a jó Istent teszik felelőssé, ha semmittevéssel családjukat föntartani nem képesek. Iparosaink, nyárspolgári egyesült-majorosok, mely őket a munkától elvonja, minden választás, minden mozgalom után kullognak, melyeknek rájuk nézve érdek nélkülieknek kellene lenni, csak hogy ne dolgozzanak és ha sok fáradság után végtére létesítettek egy olvasó-egyesületet, úgy az az egyesület egy év mulva támogatás hiányában megsemmisül. Az iparosok körében nem nyugszik a takarékoság magva, mert különben szorgalmasak volnának, az iparosok körében nem nyugszik a takarékoság magva, különben föltalálható lenne köztük az egyetértés és törekvés: egyesült erővel újat teremtani, jót létesíteni, az utra, melyre hivatottak, lépni. A munkában hatalom rejlik. És ezt nem akarják iparosaink megérteni, hogy munka nyereséggel tekintélyt is szerez és csakis a békés ipari munka útja ígér boldog életet. És ismét tanítóink azok, kik elmulasztják a gyermekekbe a munka fogalmát ojtani, mert éppen tanítóink azok, kik az előítéletektől nem lévén mentek, nem tisztelik az iparos-állást. Nem tudja a lassu és ügyetlen tanítványt keményebben sújtani, mint mikor azt tanácsolja neki, hogy legyen varga vagy szabó. Ez a munka lenézése és a gyaravágyás rendszeres fejlesztése.

Scheinberger.

Különfélék.

— A „Zentai Ellenőr“ szerkesztő-és kiadóhivatala Eötvös-utca 516/a. sz. a. (a postától 5.) házban a kapu alatt jobbról van. Közlemények a legközelebbi számba legkésőbb **pén-tek d. u. 4 óráig** fogadtatnak el. A szerkesztő hivatalos órái délelőtt 10—12 ig, d. u. 3—5 ig. Ezen idő alatt szívesen fogad mindenkit. Külön-

* Vajha tudna!

Szerk.

ben a közlemények és értesítések posta szekrényünkbe is betehetők.

— A múlt számonk expedálásában tapasztalt zavarért szíves elnézését kérjük t. előfizetőinknek, perfidiának esvén áldozatul; intézkedtünk, hogy a jövőben rend legyen.

— Kossuth Lajosnak jövő hó 25-én lesz a névnapja. Jól tenné a függetlenségi kör, ha idejekorán készülődne a nagy nap méltó megünneplésére.

— Kozics István iskolaszéki elnök ur a polg. iskolai segédtanítói állomásra Grósz Mari kisasszonyt hívta meg. Hogy az elnök ur választása jól sült-e el, természetesen, csak a jövő igazolhatja; mi a kisasszony képzettségét illetőleg készséggel elismerjük, hogy e tekintetben a jelenlegi tanító-testületben neki párja nincs. Köz tudomásu dolog, hogy a kisasszony évekkal ezelőtt Tésits ur gyermekeinek nevelője volt.

— Dr Deák Lukács megvette a főtér és hid-utca sarkán fekvő Fischer Mór-féle házat. Gratulálunk. Sokra viheti, a kinél ilyen a kezdet. Praktikus gondolkodás: előbb istállóról gondoskodik, mielőtt tehenet venne. Deák ur, mielőtt ügyvédi irodát nyitott volna, házat vett.

— Dr Fischer Miksa ur, antalfalvi orvos és egykori kedvestanítványunk f. hó 15-én kelet egybe Topolyán Ettinger Gizella kisasszonnyal. Igaz szívvel kívánjuk, hogy az Ég áldása legyen frigyükön.

— Egy szép reményekkel kecsegtetett fiatalembert ragadott el a halál. Ifj. Papp János technikus f. hó 14-én életének 22-ik évében hosszas szenvedés után meghalt, eltemettetett 15-én d. e. 9 órakor. Az örök világosság fénykedjék a korán elköltözött léleknek! Bennünket ez a haláleset igen lehangolt. Mintha azt kényeszerülnénk belőle kiolvasni, hogy Zentának nincs szerencséje szülőtte fiaihoz. Gazdáink egyik legjobbika költséget nem kimélve, egy hasznavehető polgárt akart nevelni a városnak és midőn a példányszerűen szolid fiatalember már-már céljánál volt, meghülés szülte betegségében meghalt. Vigasztalja a szülőket az a tudat, hogy fájdalomukban sokan részt vesznek.

— Egy jó asszonyt tettek f. hó 17-én d. u. 6 órakor a sirba: özv. Ujházy Menyhértnek huzamos és súlyos betegség után 45 éves korában f. hó 16-ikán d. u. 6 órakor elköltözött ebből az árnyékvilágból. Az Istenben boldogult páratlan jó szívű asszony volt, évenként százakat bőkezűen istápolott. Szívének jóságát igazolja az a nagy részvét, mely őt az örök nyugalom helyére kísérte. Egyetlen leányának, ifj. Czirfusz Ferencné ur hölgynek fájdalmát enyhítse a közrészvét, az elköltözött jó szíve pedig árasztza áldását az élők és holtak Istenre.

— A kir. adóhivatal t. pénztárnoka ellen panaszt vettünk, hogy először soká megvárhoztatta a közönséget, másodsor: hogy nagyobb összegeket is apró bankóban fizet ki. Azért kell a közönségnek olyan sokáig várakozni, mert a pénztárnok ur azt a helyiséget tartja kasszinónak és ott olvasgatja a leibzurnáját, a hová még a császárok is gyalog járnak. Így várakoztatott meg a múlt héten egy ügyvédet és a városi házipénztárnokot, ez utóbbi be sem várta a pénztárnok urnak hosszas sziesztájából való visszatérését.

— Mintha csak azt akarná a t. rendörkapitány ur elérni, hogy a zentai közönség ne értesüljön arról, a mit nyilvánosságra hoz. Ugyanis a zombori „Bácska“-ban adja tudtára a károsultaknak, hogy a kapitányi hivatalban talált tárgyak léteznek és ebben hívja föl az illetőket, hogy jogos igényük igazolása mellett vegyék át azokat.

— A nagyzás hőbortja. Zsarkó — a 48-as — magát „h. adóügyi tanácsnok“-nak tette meg. Ugyanis így irogatja magát azon ügyiratok alá, melyeket Lukacsevics István ur helyett állít ki. Ilyen dignitást a statutum nem ismer.

— A polgármester ur szíves figyelmébe. Az iktató ur gyakran kimaradozgat a hivatalból és magát betegséggel mentegeti. Ha utána nézni sziveskedik a polgármester ur, meg fog győződni, hogy az iktató urat a liter teszi oly sűrűn szenvedővé.

— Dr Huszágh Nándor ur Bpsten a vadász-kürt szállodában lakik. Ezt barátaira való tekintetből jónak láttuk nyilvánosságra hozni.

— A f. hó 13-iki közgyűlésről tárgyalhalmaz miatt csak jövő számunkban emlékezhetünk meg.

— A fölözslóban levő tisztai koronai kerület képviselői, mint múlt számunkban már fölemlítettük, f. hó 10-én tartották közgyűlésüket, mely meglehetősen viharos volt. A közgyűlés szomorú állapotot konstatált. A vagyon Csáky szalmajaként kezelített és ellenőriztetett, rendes kasszát nem is vezettek. A kasszában egy krajcárt sem találtak, jöllehet 612 frtnak kellene lennie; 19,949 frt követelésekből csak 5011 frt hajtattott be; a 24,219 frtból szétosz-

tottak 10,913 frtot és így jelenleg 13,306 frtnak kellene lenni és takarékbetét könyvekben csak 4003 forint van. Az elnök kimutatása szerint liquid követelése van a kerületnek 13,365 frt, peres 15,079 frt, készlet 4426 frt, összesen 32,870 frt, tehát 384 frttal kevesebb, mint 1882-ben ki lett mutatva. A kik a kerülettől földeket vásároltak és adósok maradtak, a hátralékok után kamatokat nem fizettek és minthogy a naplóból nem lehet megállapítani: mennyit fizettek az illetők hátralék, mennyit kamat fejében, minthogy a kerület hiteles jegyzőkönyvekkel követelését igazolni nem tudta, pörvesztes lett és így károkat szenvedett. Az elnök jelentése szerint a készletnek 2000 frttal nagyobbak kellene lenni, mint a mekkora. A tisztviselők fölvetették a fizetést, a megbízottak pedig a napidíjat, ebből állott a kezelés és ellenőrzés. — A heves vitában részt vettek Kozics, Matkovic József, Szabó László, Tóth József és Vojnovics Áron. A fölszámolás előkészítésére elnökül Kozics, tagokul Király Sándor, Mihály Sándor, Szárics Bertalan és Vojnovics Áron küldötték ki. jegyző, pénztárnokul Kelemen Jánost választották meg. A számadások rendbehozására határidőt tűztek ki. — Mester urat tagul akarták megválasztani, de nem vállalkozott.

— Branovácsky Csedomily ur a XI. részlet fejében 2 frt 5 krt adott át a szegény iskolásgyermek javára Barkóczy Izsó ur adományaként.

— Hogyan törekszik az önkézüleg gyártott diploma alapján tanítónak megválasztott Harsányi egy kis pénzmagra szert tehetni, hogy legyen mit a kloakában elkártyázhatni? Hát csak úgy, hogy a gyermekek értesítőjébe a következőket írja: „A III. osztályra jó érdemjeggyel fog a fiu fölmenni. Kívánatos azonban, hogy a gyermek a szümidő alatt is minden nap tanuljon, mert könnyen feled.“ Ehhez már csakugyan nem kell kommentár.

— Egyik szállásitanító ur, abban az esetben, ha kivüle más nem véglegesített tanító nem volna a szállásokon, és ha az utcai botrány elkövetésének vádjával ő illetett volna, aljas rágalomnak nyilvánítja.

— A Zentavidéki Takarékpénztár beküldte I. félévi mérlegét, mely szerint a félévi összes forgalom 1,115,375 frt és 4 kr volt. Biz ez nem megvettendő összeg, ha meggondoljuk, hogy Zentán 5 pénztézet van.

— Egy fosztogató banda garázdálkodik. Megszorult vagy könnyelmű embereket vagyonukból kivették. Ugyanis arról értesítettek bennünket, hogy az a bizonyos banda egy fiatal embernek 1000 frtot kölcsönzött és öröksége átvételére tiz láncc földet kötött ki, míg egy másiknak 3000 frtot adtak és 7000 frtot tábláztattak vagyonára. Ajánljuk a bandát a hatóságok figyelmébe.

— Beküldetett B. Kuláról. S. Cz. K. S. urnak Zentán. Ezennel fölcsólitjuk, hogy 2 év óta főmálló tartozását 21 frt 94 kr összegben 8 nap alatt egyenlítse ki, ellenkező esetben teljes nevét nyilvánosságra hozzuk. R. K. és f.

— Árpás Józsefnek az uri utca és tiszpart sarkán fekvő háza szabad kézből eladó. A venni szándékozók forduljanak a tulajdonoshoz.

— Weber Károly butorgyáros ur egy valaki megrendeléséből 2000 frt áru butort készített. A kik kíváncsiak: mire képes a zentai ipar, a butordarabokat megtekinthetik a raktárban.

— Ada-Moholyra tegnap robogott az első gőzmozdony. A moholyiak lefőzték a zentaiakat fogadtatási ünnepélyükkel.

— A vasutasok kölcsönös meglepésre készülődnek f. hó 24-re. főpénztárosuk, Schwarz Jakab ur névnapja előestéjére. A fizetést fölvevők nagy ovációkban fogják részíteni a fizetőt, míg ő magánál hosszabb, de nem szűkebb lakomát ad.

— Beküldetett.* F. hó 19-én nem üzletünk érdekében, hanem az eszmei tisztázása végett elmentem Szekfü György főjegyző urhoz. Ismervén a főjegyző ur multját, előzőkeny fogadtatásra nem számítottam és mégis meglepődtem. Ugyanis a főjegyző ur, antiszemita természeténél fogva, a hol csak teheti, még a közpénztár rovására is, a zsidókat mellozi és önigazolása céljából hanyagsággal vádolja. Ennek okát megkérdendő, fordultam a mondott napon a főjegyző urhoz, ki engem a legdurvább szavakkal illetett és kibatással fenyegetett. Az ilyen bánásmód nem illik egy főjegyzőhöz. Csak ennyit akartam tudomására juttatni. Stein Béla könyvkereskedő-segéd.

— Lapunk múlt száma vezércikkében több nyomdahiába fordult elő, a hozzá érto emberek bizonyára nem nekünk számítják be.

* Jellemző, hogy szomszédunk totum facia hozzánk fordul, mikor az igazságot keresi és elégtételt kíván venni. Szerk.

V e g y e s.

— Áldásdús találmány. Bármennyire előrehaladott is ma a tudomány, a legalattomosabb betegségek egyike kimondhatatlan kínok közt ezrével ragadja el az embereket s az orvosi tudomány tehetetlenül áll vele szemben. Valóban, a pusztítás, melyet a vese- és májbajok még egyre okoznak, igazi csapása e földnek s e betegség réme még az emberiség legfőbb köreiben is szonyuan pusztít s küzd királyokkal a nélkül, hogy a tudomány leghivatottabb emberei, mint a németalföldi trónon látjuk, le tudnák győzni. Hálával kellene tehát fogadni egy oly találmányt, mely az emberiség ez iszonyu csapását, minő a vese- és májbaj, tényleg meggyógyítja. Eddig alig ismertek olyan pozitív módon ható szert, mely a máj, vese és vízi szervek krónikus bajait kigyógyítja, mignem Warner Safe Cure-jében szerencsésen föl találták azt. Jöllehet sok megtámadtásnak kitéve, Warner Safe Cure-je Ausztria-Magyarországon is mindenütt utat tért magának úgy, hogy ma a kigyógyultak egész légiója hálával ismeri el kitévő hatását s számos orvosi bizonyítvány tanúságot tesz gyógyító hatásáról. A Cure nem helmi értéktelen titkos szer, hanem egyszerű természeti szer s a természet meg igen sok gyógyító erőt rejt magában. Valamennyi eddigi megtámadtatás, melyet roszakarat és elfogultság intézett e jótékony orvosi találmány ellen, csak azt eredményezte, hogy a szenvedők figyelme egyre jobban a szer felé fordult, s a beteg bizalommal használhatja ezt az áldást hozó italt. Valamint a leghasznosabb találmányok közül is nem egynek sokat kellett szenvednie emberi rövidlátástól, de a benne rejló hatalmas előnyök következtében utóbb mégis gyozedelmeskedett, úgy most is áll a mondás: „Sok ellenség sok becület!“ Warner Safe Cure-je kapható a „Salvator“ gyógyszerárban Pozsonyban, Török József ur gyógyszerárban Budapesten s más ismertebb gyógyszerárakban.

— A fürdőbe utazók figyelmébe ajánljuk, hogy el ne mulasszák megszerezni az „Utmutató“ menetrendkönyv július havi füzetét. Ez az egyetlen könyv, mely az összes mérsékelt áru fürdőjegyeket tartalmazza, fürdőjegyek vétele pedig jelentékeny kedvezményül jár. Óva intjük a közönséget az idegen nyelvű, külföldről importált utazási könyvek megszerzésétől, melyek az utazót tévutra vezetik, miután sem a fürdőjegyekről, sem a nagy számban főmálló mérsékelt áru menet-térít jegyekre nézve nem tartalmaznak fölvilágosítást. Az „Utmutató“ a magyar és közös közlekedési vállalatok egyedüli hivatalos menetrendkönyve, tartalmazza a magyar, osztrák, közös és külföldi vasutak, a Dunagőzbajozás és tengeri hajóknak legújabb menetrendjeit, az indulási és érkezési idők állomásról-állomásra való megjelölésével, fölvilágosítást ad a fürdőjegyekről, az összes ármérsékletekről, a közvetlen csatlakozásokról s magában foglal sok oly hasznos tudnivalót, mely utazás alkalmával nélkülözhetetlen és semmi más menetrendkönyvben föl nem található. Egyébiránt megérdemli ezen mű hazai közönségünk hathatos pártfogását azért is, mert megbízhatóság dolgában fölül áll mindazon külföldről importált s idegen nyelvű menetrendkönyveken, melyek nálunk még mindig oly nagy számban vannak elterjedve. Ezek a külföldi könyvek a magyarországi vasuti állomásokat következetesen német nevekkel ruházzák föl s németül is nyomtatják ki, miáltal a közönségnek nem csekély kellemetlenséget okoznak, a magyar „Utmutató“ ellenben egy a hazai, mint a külföldi állomásokat saját neveiken nyomtatja ki, értesítést ad a menetidjéről, mérsékelt árakról, bérletjegyekről, s b. szóval, a ki utazni akar, az vegye meg az „Utmutató“-t, a melyben megtalál mindent, a mire szüksége van. Ára 50, postán 60 kr. Kapható a kiadóhivatalban, Budapesten, Podmaniczky-utca 17. sz. és az ország valamennyi könyvkereskedésében és vasuti állomási pénztáráiban.

G a b o n a p i a c.

Gazdák, örüljete! Ismét tetemesen emelkedett a buza ára Tavalyi buza 830—840, idei 810—820, kukorica 470—480 frt. B. F.

Garantírozatlan hírek.

Hazugfy szíve megújult fájdalmát ezen érzékeny dalba öntötte:

„Faj a szívem, elszakadtam tőled,
De a lelke csak utánad eped.
Ugy kereslek a távol ködében,
Mint a gyöngyöt a tenger mélyében.“

Faggyas ezen életrevaló tanácsot adta Szófynek: Mivel ugyanis **bu** és **ku** az életünk, menjünk lakni Búkiába Ott talán nagyobb szerencsével járhatunk a megszokott úton.

A párisi bizottság meghallván, hogy Győző és komája Vidra pálinka-íszakok, a két disztagot hivatalos működésük megkezdés előtt elítávolította köröböl.

Szájas Berci nem tudván különbséget tenni az „ugatás“ és „beszel s“ között, ezután mondhatja neki mindeki: „ne ugasson!“, e helyett: „ne beszéljen!“

A kis Tulipán Gyurka, látván az iskolában a fali táblán ezt a mondatot: „Hallgatni arany“, — megpróbálja az aranygyűjtést hallgatással.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Reitmann Ferenc.

Árlejtési hirdetmény.

A zentai róm. kath. hitközség a kebelébe tartozó Zenta város belterületéhez férfrai távolságra fekvő u. n. „Felsőhegy”-en templomot szándékozik építtetni, mely vegből az azon építéshez szükséges kőműves- és ácsmunkákat nyilvános versenytárgyalás útján adja ki a legolcsóbb árért vállalkozónak, a vállalkozó tárgyanak és főbb feltételeinek az alábbiakban foglalva ismertetése mellett.

1. Az építendő templom 40 m. hosszúságban és 12 50 m. szélességben van terjedelmét megállapítva.

2. A két nembeli munka egymástól elválasztva, külön adatik ki, azonban egyesek külön ajánlat mellett, mindkét nembeli munkára vállalkozhatnak.

3. A vállalkozó köteles azon összegnek, a melyért a munkát elvállalni ajánlkozik, 5%-tőljárt, azaz ötszázötödét az ajánlatához mellette kézzel készpénzben vagy övedékképes értékpapírban bányapénzzel letenni.

4. A vállalkozó köteles lesz ajánlatának elfogadása, hieltől az a való értesítésétől számított **8 nap** alatt letenni bányapénzzel az építés-vezetésnél személyesen jelentkezni, bányapénzt a vállalkozó 10%-tőljárt azaz tíz százötödét a megfelelő biztosítékká kiegészíteni és a szerződést aláírni.

5. Vant hogy a kőműves munkához szükséges téglát és homokot az építés helyszínén készen álló saját anyagkészletéből költségtérítési árban az építendő hitközség a vállalkozó köteles lesz a vállalkozó a kőműves-munkát a szerződés alküvésától számított **8 nap** alatt megkezdeni.

6. Zart ajánlatok a költségtérítési összeg 5%-tőljártának megfelelő bányapénzzel ellátva 1889. évi augusztus hó 13-ik napjának délutáni 3 órájáig bezárólag fogadtatnak el a zentai róm. kath. plebánián a plebanosnak vagy akadályoztatása esetében az egyházközségnek adatik át. Későbbi ajánlatok csak a versenytárgyalásnál fogadtatnak el.

7. A nyilvános versenytárgyalás folyó 1889-ik évi augusztus hó 13-ik napján délelőtt 9 órákor a zentai róm. kath. plebánián fog az építésvezetés előtt megtartatni.

Az építési tervek a költségvetésekkel a megbízott építési művezető, ifj. Kozics István műépítésznel Zentán bármikor megtekinthetők, kitől egyuttal az építésre vonatkozólag további részletes fölvilágosítás nyerhető.

Az építés részletes föltételeit tartalmazó vállalati szerződések tartalmáról a plebánián vagy a hitközség ügyésznél szerezhető bővebb fölvilágosítás.

Kelt Zentán, 1889. július 19-én.

Az építő-bizottság.

A „Takarék- és Hitel-Részvénytársaság” részéről közhírré tétetik, hogy azon **kézi zálogtárgyak**, melyek nem rendezettek idején,

1889. évi július 28-án d. u. 3 órákor

az **intézet helyiségében** tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Zentán, 1889. július 19-én.

TAKARÉK- és HITEL-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG:
Scheinberger,
v. igazgató.

BROSZ GYULA ZENTÁN

főtér és Eötvös-utca sarkán, városi bérházban

„A MEDVÉHEZ.”

Ajánlja a kor igényeinek megfelelően berendezett, dúsan felszerelt

Vas- és fűszerkereskedését

a nagyérdemű közönségnek becses figyelmébe és szives pártfogásába.

Raktáron kaphatók vas- és szerszám-árak, mindennemű gazdasági, háztartási, konyhaberendezési, valamint disz- és fűszeráru cikkek a legutányosabb napi áron, gyors és pontos kiszolgálás mellett.

Minden féreg ellen mindenütt a legjobb szernek van elismerve.

Valódit csak így vásárolhatunk:

mert csak a csomagokban lehetnek a névvel

J. ZACHERL,
és a mi mastól nem kell annyira óvakodni, mint a pusztán papírral kimert, krajcárkönt árú bocsajtott rovarportól.
A sokféle képen és gyalázatosan utánozott „valódi Zacherlin üvegekre” is komolyan föl hívjuk mindenkinék figyelmét, valamint minden névre feltékeny elarusító nem engedi kezeit a hamisításokra és a gyártásvesztésekre fölhasználtatni.

Csomagolt üveg. **J. ZACHERL, BÉCS,** Kicsomagolt üveg.

KAPHATÓ:
Zentán: Mucsy Menyhért, Czirfusz Ferenc gyógyszerészeknél, Singer M. fia, Zettin József és Nikolics Milos kereskedésében.
Arlán: Mirtson Antalnál, Popovits M. J. nál.

Minden könyvkereskedésben, valamint az összes vasúti állomásokon és városi menetjegyirodákban kapható és megrendelhető az

UTMUTATÓ,

a magyar és közös közlekedési vállalatok egyedüli és hivatalos menetrendkönyvének júliusi füzeté

a magyar, osztrák, közös és külföldi közlekedési vállalatok legújabb menetrendjei hazai és külföldi utirányokkal, térképpel s sok hasznos tudnivalóval. — Ezen egyedüli magyar menetrendkönyv fölöslegessé tesz minden más külföldi hasonló könyvet, miután ebben a külföldi utazásokra nézve épp oly pontos utasítások foglaltnak, mint a hazaiakra nézve.

A párisi kiállítás utazók figyelmébe ajánljuk, hogy a júliusi füzet külön mellékletként tartalmazza a **budapest-párisi és páris-budapesti teljes menetrendet** valamennyi utirányon át, továbbá a **páris-londoni menetrendet**, a melyek a közkezen forgó menetrendkönyvekben föl nem találhatók s ezért az „Utmutato” nélkülözhetetlen szolgálatot tesz a Párisba utazóknak.

Az „Utmutato” ára 50 kr. postán 60 kr. — Kiadóhivatal: Budapest, VI. Polmanitzky-utca 17. szám.

Jó tanács

aranyat ér! E szavak igazságát különösen betegégi esetekben lehet megismerni és ez okból jennek Richter kiadó intézetéhez a legszívesebben köszönőiratok „A Betegbarát” című, rajzokkal ellátott kis könyv elküldéséért. Mint a szerencsésen meggyógyultak hozzányomatott értesítései bizonyítják, a benne foglalt tanácsok követése által még oly betegök is gyógyulást nyertek, a kik már minden reményt feladtak. E könyv, melyben húszéves tapasztalat eredményei vannak letéve megérdemli a legkomolyabb figyelembevételt minden beteg részéről, barni bajban is szenvedjen. Ki e becses könyvet megszerezni óhajta az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarátot” és pontos címét s címzete a levelező lapot Richter kiadó-intézetbe Lipcsében. A megküldés ingyen történik.

Magyar gőzcséplőkészletek.

Előállítja, pontosan és olcsón szállítja az

Első magyar gazdasági gépgyár

részvénytársulat elzött

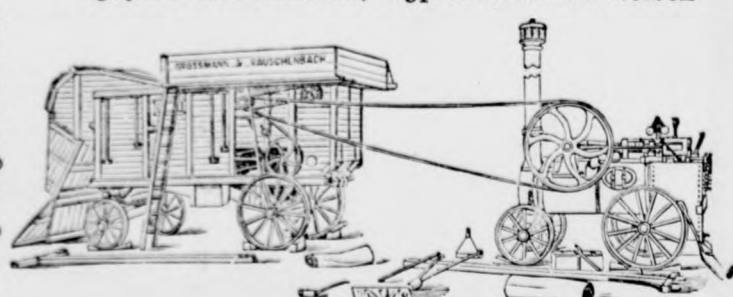
GROSSMANN és RAUSCHENBACH

Gyár: Külső vaczi-út 7. BUDAPEST az osztr.-magy. államvasp. indóházának megérk. kapujától 10 percznyi távolságra.

Különlegesség:

szab. szeges rendszerű gőzcséplőgépek legújabb szerkezetben, legpontosabb kivitelben

Teljes jótállás.

Legelőnyösebb berendezés.

3/2, 4 és (új) 6 lóerejű mozgonyokhoz és mozgonyokkal

Szénfűtésnél kell 200-250 300-350 ko. szén (fa aránylag) 14 óra a.

Szalmafűtésnél kell 5-7 5-7 kéve szalma 100 kicsépl. kévéénél

Cséplési képesség 5-7000 7-10000 középnagyságu kévé 14 óra alatt

a magoknak legelőkéle esebb kicséplése, kiűnő tisztítása és osztályozása mellett.

Verőléczes gőzcséplőgépek vaskerettel

6, 8 s 10 lóerejű fa-, szén- és szalmafűtési mozgonyokhoz s mozgonyokkal

Első magyar gazdasági gépgyár

részvénytársulat elzött

GROSSMANN és RAUSCHENBACH

Kizárólag hazai gyártmányok.